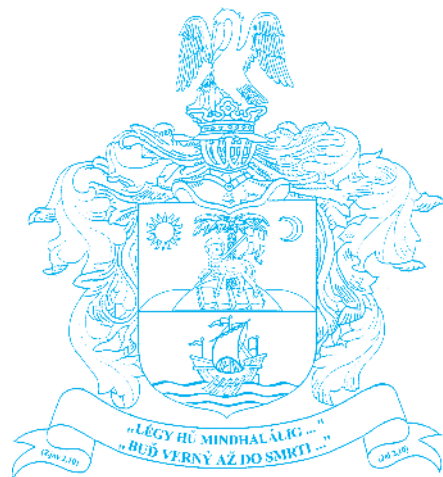

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVIII. évfolyam

9. szám

Komárom, 2017. szeptember

Ára 35 cent

LÉGY ÁLDÁSSÁ, AHOL ÉLSZ!

Hitünk igazi voltát mindig az méri le, milyen komolyan vesszük Isten ígéreteit. Az ősatyák ezekre az ígéretre támaszkodtak, ezekből éltek. Krisztus ígéretei is a legnagyobb erőforrást jelentik az övéi számára. Megígérte Szentlelkét, a tanítványok komolyan vették, s mikor elküldte, megújult általa a világ. Ígérte, hogy visszajön, s akik ezt komolyan veszik, azok élete egyre jobban Isten akaratához igazodik.

Az anyaszentegyház tehát nemcsak emlékezik Jézus Krisztusra, aki Isten teljes szeretetét hozta és bizonyította halálával és feltámadásával, nemcsak a jelenben vallja Őt a mindenek Urának, aki az Atya jobbán ül hatalomban és dicsőségben, hanem úgy is hisz benne, mint aki eljövendő, akiben van a mi életünk és az egész teremtett mindenség jövője. Krisztusnak az eljövetele a hívek, a benne bízók, a szenvedők, a megpróbáltak, a nyomorultak számára a legnagyobb öröm és szabadulás. A gonoszok, a felfuvalkodottak, az ellenségei számára viszont a legnagyobb csapás, a legrettenetesebb büntetés. Mert az a Krisztus, aki eljön, nem mint szenvedő szolga jön el a megaláztatás alakjában. Őt nem lehet többé arcul ütni, leköpní, keresztre verni, megölni, eltemetni. Úgy jön el, mint az ég és föld hatalmas Ura, a kezdet és a vég, aki volt, aki van és aki eljövendő. Visszajövelekor fejezi be pásztori tisztét, midőn a juhokat és kecskéket jobb és bal keze felől állítja majd (Mt 25,33). Most még mint pásztor, az eltévedt juhait hívogatja megtérésre, akkor majd a Király változhatatlan döntése érvényesül mindenki számára üdvösségre vagy kárhozatra.

A végső ítéletkor országa megvalósítására jön el. Jóllehet, hit által már most is „*érezem, hogy az örök élet / Már e földön az enyém lett*” (480. dicséret), de most földi létünk idején a várakozás állapotában vagyunk, akkor pedig a beteljesedésben leszünk. Ha az imént azt mondtuk, hogy Istennek a földön élő népe a várakozás állapotában van, most próbáljunk feleletet

adni arra a kérdésre, hogy milyen legyen ez a várakozás. Igazodjunk itt is Jézus Krisztus szavaihoz: „*Legyen derekatok felővezve, és lámpásotok meggyújtva. Ti pedig legyetek hasonlóak az olyan emberekhez, akik várják, mikor tér vissza uruk*” (Lk 12,35–36a).

A *felővezett derék* a szolgáló állapotnak, a készenlétnek a jele. Jézusra várni azt jelenti: készen lenni. A készenlét állapota azt jelenti: hasznára lenni, áldásává válni azoknak, akik között éppen élünk. Istennel nem vitatkozhatunk, hogy milyen szolgálatot szeretnénk végezni, de szövetségben lehetünk Vele, hogy az adott helyzetet építő módon ragadjuk meg. A Krisztusra várakozó ember nem lehet közömbös a másik emberrel szemben, akinek éppen szüksége van az ő szolgálatára, segítségére. Példaképpen állhat előttünk az irgalmas samaritánusról szóló példázat. A tanítványi feladat nem a félreállásban, a „világ” dolgaitól való elszigetelődésben van, hanem a többiekért aggódó, róluk gondoskodó felelősségben. Jaj annak a Krisztust váró tanítványnak, aki várakozásában megfélemedezik másokról, aki csak a maga „készenlétével” törődik, aki csak mindig magára gondol! A saját szentségének összetákolásával bíbelődő keresztyén végül is a dobzóadás vádjára alá kerülhet, ha semmi másra rá nem ér, mint a saját tisztaságát, lelki jóltápláltságát vigyázni. Már a thesszalonikai keresztyének is azt hitték, hogy várakozásuk akkor igazi és körültekintő, ha semmi mással nem foglalkoznak, csak ha „várják” az Urat.

Van néha olyan, hogy az élet kérdései elvonják figyelmünket. Rajongásban, szerzetesi, remetei elvonultságban talán könnyebbnek tűnik a várakozás, de ez homlokgyeget ellenkezik Urunk akaratával.

*Hozzád emelem tekintetemet,
aki a mennyben laksz!*
(Zsolt 123,1)

Benne élve a mindennapi életben, saját dolgainknak utána látva kell élnünk. Az emberek között, rájuk sugározni azt a határtalan örömet, ami minket éltet, ami nekünk erőt ad,

(Folytatás a 2. oldalon)

Túrmezei Erzsébet ŐSZ

Uram, búcsúzik az élet,
mert a gyümölcsök megértek,
meleg nyárnak vége lett.
Elszáll a vándormadár is,
és megborzong a virág is.
Hullanak a levelek
aranyszínű szemfödélnek.
Egyre csendesebb az ének.
De borongós ég alatt
most az őszért áldalak.

Üzensz sárguló levélen,
és elémirod az égen
vándormadarak jelét,
hogy mélyen szívembe rejtsem,
vándoroltom ne felejtsem,
vándoroljak Tefeléd.
Mind korábban itt az este.
Megért a szőlő gerezdje.
Hadd mondjak, Uram, neked,
mindezért dicséretet.

Köszönetet a ködért is,
a lehulló levélért is,
minden gyümölcsért a fán.
Röptéért vándormadárnak.
Hirdessétek, könnyű szárnyak,
hogy van melegebb hazám!
Át a ködön, át az éjen
édes zengéssel kíséren
dérbelepte réteken
őszi hálaénekiem!

Az ÚR színe előtt

Édes Atyám! szerelmed látván
E földön s a lelkek világán:
Keblem, mint a kútfő megárad,
S kiöntöm Néked hő hálámat!
Reád nézek, benned bízom, – ma is
Kezedbe tészem sorsomat!
Mindent, nyugodt s hálás szívvel
veszek:
Mit bölcsességed osztogat. –
Légy Atyja a benned bízónak,
Vigasztalója a sirónak!
S ma is, míg az estét elérem:
Légy támaszom, védőm, vezérem!
Világosság hatalmas Istene,
Ki a reggelnek Ura vagy:
Ki adsz a földnek fényt és har-
matot:
Fényt s harmatot lelkemnek adj!
Bírjon hittel, e szent világgal,
Szeretet gyöngéd harmatával,
S erénnyel, melyben dicsőn
áll fenn
Országod, – s képed rajtam. **Amen.**
Tompá Mihály

IGEmód

Légy áldássá, ahol élsz!

(Befejezés az 1. oldalról)
ami mássá tesz: ez a feladatunk. Ez a mi
szolgálatunk!

Várakozásunk tehát nem lehet üres
időtöltés, lagymatag semmibe való me-
rengés, vagy misztikus ábrándozás. Mi
hitben már a várakozás ideje alatt is a
Király uralma alatt élünk. Minél telje-
sebbé lesz rajtunk királyi uralma, annál
inkább megtetszik életünkön a „szent
élet” és szóhoz jut benne a várakozás
öröme.

Meg kell azonban vallanunk azt az
igazságot, hogy várakozásunkban, szol-
gálatunkban igen sokszor megfáradunk,
elszunnyadunk, sőt mi több, elalszunk.
Érdeklődésünket annyi minden leköti
ebben a világban: személyes és családi
életünk annyi sok megoldatlan kérdé-
se, mint gond és aggodalom zúdul re-
ánk, hogy bizony Krisztusra várakozá-
sunk megcsappan, elernyedünk, ellan-
kadunk, elalszunk.

Bizony, elalszunk úgy, mint a példá-
zatbeli tíz szűz is, pedig milyen lelke-
sedéssel készültük mindnyájan a völe-
gény elé (Mt 25,1–13). Várakozásunk
néha mélypontra süllyed, az éjszaka
rostájába kerül. És akiknek dolga, igye-

kezete, együttjárása, sőt úticélja egy volt
még nappal, megrostálja őket az éjszaka.

A hitet az éjszakák próbálják meg. De
még ebben a nehéz élethelyzetünkben is

hangzik Jézus Krisztus intó figyelmeztetése: Vigyázatok! „nehogy, amikor hirtelen megjön, alva találjon benneteket!”

(Mk 13,36). Pál apostol pedig így ébresztget: „itt van már az óra, amikor fel kell ébrednetek az álomból” (Róma 13,11a). Ha az előzőekben azt mondtuk, hogy Jézusra várni azt jelenti: készen lenni, akkor most azt is hozzátehetjük, hogy a készenlét egyben éberség is. Az alvó ember elveszíti az idő iránti érzékét, az éber azonban tudja, hogy itt van a kegyelmi idő. Istennek kegyelme számunkra abban valóság, hogy Jézus Krisztus most is az ajtónk előtt áll és zörget.

Milyen megdöbbentő ítélet, hogy mikor Jézus, a vőlegény megáll életünk ajtaja előtt, mi pedig kifogásokkal élünk. Egyszer csak látnánk, hogy elfordul és elmegy: a késő bánatban nem segít senki és semmi. Ez maga a pokol, a későn felismert igazság. Legyünk hát mindig készen!

Megnyitni az ajtót, elébe sietni és örömmel fogadni a megérkező barátot – ezt kívánja Ő. Ekkor adja nagy ajándékát: velünk vacsorázik és mi Ővele. Várakozásunk tehát legyen mindig másokat is buzdító készenlét. „Ti is legyetek készek, mert abban az órában jön el az Emberfia, amikor nem is gondoljátok!” (Lk 12,40).

Gyüre Zoltán

„Bölcsés teszek, és megtanítalak, melyik úton kell járnod. Tanácsot adok, rajtad lesz a szemem” (Zsolt 32,8). Az életben folyamán sokszor adott erőt, bátorítást ez az ige bizonyos élethelyzetekben, hogy merjem magam rábízni Isten bölcs döntéseire.

Isten bármit és bárkit fel tud használni üzenete közvetítésére, így történt ez például Bálám szamarával is (4Móz 22,1-40; 23,1-30; 24,1-25). Sokszor igaztalanul állítunk, mikor olyan kijelentést teszünk egyes emberek viselkedésére, hogy *Ez olyan, mint az állat!* Ha jól megvizsgáljuk, az állatok sok mindent nem tesznek meg, amit az ember igen, sőt, Isten különös képességgel áldotta meg őket. Tudják, ki az ő uruk és kit szolgálnak. Tanulhatnánk tőlük. Ahogy kél a nap, a madarak már küldik dicsőítő éneküket, így hirdetik, hogy új nap veszi kezdetét. A fülemüle apa, mikor fiókáik kikelnek, hat héten át szünet nélkül, akár esik, akár fúj, vagy éget a forró nap, énekelni tanítja fiókáit. Tudja, hogy mindössze hat hete van rá, hogy tudását átadja, mert utána kirepülnek a fészekből. Nekünk körülbelül tizenhat évünk van rá, hogy felkészítsük gyermekeinket az életre, és sokszor nem teljesítjük ezt a feladatunkat... Ezért biztat az ige, hogy kérj bölcsességet, a másik pedig ígéri, hogy bölcsé tesz, ha kéred.

A pókok egyik fajtája a föld mélyébe rakja le tojásait, mert ott vannak biztonságban és mikor a kicsi pókok kikelnek, fehérek és ahhoz, hogy életben maradjanak, napfényre van szükségük, így a pókmama nagyon nehéz, fárasztó, áldozatos munkával egyenként felhordja őket a napfényre, mert így maradnak életben.

A mi gyermekeinknek is napfényre van szükségük, mert anélkül elvesznek a kárhozatban. Ne hagyjuk ott Istennél a kincseket, az értékeket, merjük tőle elkérni!

Olyan világban élünk, ahol már nem kell az ige, ahol az egész élet egy készülődés: óvodába, iskolába, a munkahelyre, a házasságra, a gyereknevelésre stb. Válságban van mind a pénzügy, mind a gazdaság, mind a társadalmi helyzet, de a legszomorúbb a lelki téren a helyzet. Jézusnak már nincs helye a családok asztalközösségénél (mivel már sok helyen nincs is asztalközösség), a gyerekzobában (ami sokszor már nem is szoba, hanem egy cella). A szó, hogy család, már sokak számára nem jelent semmit.

Épp ezért, most inkább a nagyszülőkhöz szeretnék szólni. Akiket mostanában gyakran neveznek szépkorúaknak. Azt gondolom, ez sem lesz magától szép, csak ha ki-ki felkészül rá és azzá teszi és úgy

éli meg azt az időt. Az öregkor akkor válik széppé, ha hasznossá teszed magad, nem esel önsajnálamba, nem zárkózol be, ha nem nyalgatod az élet vihara okozta sebeket, ha tudsz örülni, hálát adni és tudsz áldozatot hozni.

Ábrahámról azt írja a Biblia: *„meghalt késő vénségben, öregén betelve az élettel”* (1Móz 25,8). Ábrahám hetvenöt, Mózes nyolcvan évesek voltak, mikor Isten elhívta őket a szolgálatra és nem sajnálkoztak a koruk miatt. Az öregség nem a tétlenséget jelenti, persze, itt elsősorban nem a fizikai munkára gondolok, de az is lehet, akinek ereje, egészsége engedi, de a lelki munka az, amit folytathat egy idős ember is: *„Az odafennvalókkal törődjétek, ne a földiekkel”* (Kol 3,2).

Az kegyelem, ha van lehetőségünk a bőséges élettapasztalatokat átadni az unokáknak. Imádkozni értük, és imádkozni velük. Nem mindig lehet, de kérjük Istentől a bölcsességet, készítsen alkalmat, lehe-

betöltsék. Ha kell, légy barát, vagy csupán játszótárs, bizalmas, aki meghallgatod őket, komolyan veszed a problémáikat, sőt, tanácsot adsz nekik! Légy kéznél, mikor szükség van rád! Add át Jézus szeretetét, hogy vágyjanak Őt megismerni, követni! Tanítsunk szeretni, áldozatok árán is hozzuk ki őket a fényre!

Nem könnyű megfelelni az elvárásainak, mikor fogytán a türelem, az erő, mikor sajog minden porcikánk. A szeretet nem fogyhat el, mivel Jézus szeretete töltegeti naponként, így folyik mint az olaj addig, amíg van üres edény. Isten Ábrahámnak azt ígérte: *„Megáldalak, nagygyá teszem nevedet, és áldás leszel”* (1Móz 12,2b). Te is lehetsz ilyen áldás unokáid életében, ha engeded, hogy használjon az Isten. Az imádság kiváltság és Isten magasztalása, imádkozz szüntelen unokáidért, légy velük kapcsolatban, hogy megtanulják: fontos a kapcsolat mind velünk, mind pedig Istennel. Te se szeretnéd, ha csak akkor

Mindig tud adni, akinek a szíve szeretettel van tele. A szeretet-hez nem kell teli erszény.

Szent Ágoston

tőséget, adjon türelmet, erőt. Isten irányítására van szükségünk ahhoz, hogy tudjuk helyesen nevelni, irányítani az unokáinkat, ami kihat majd mind a földi, mind az örök életükre. Ők kincsek, értékek, amit Isten ránk is bízott egy rövid időre ajándékba. Soha nem lehetünk túl fáradtak, hogy ezt ne tartsuk szem előtt.

Nekünk egyelőre kilenc unokánk van. Szeretnek nálunk lenni, bár nem veszünk nekik drága játékokat, ajándékokat, de kaptak gyerekbibliát, van reggeli és esti asztalközösségünk, ahol együtt imádkozunk. Szeretik az együtt töltött időt, a jó beszélgetéseket és az esti bibliai történeteket. Annyira szomjas a lelkük! A szülők fáradtak, túlterheltek, mindig időhiányban szenvednek, se erejük, se türelmük. Erre jók a nagyszülők, hogy ezt a hiányt

keresnének, ha zsebpénz kell nekik. Ne feledd: minden tudás, forrás Isten ajándéka. Minden erődet, tudásodat, igei látásodat Istentől kapod: *„nélkülem semmit sem tudtok cselekedni”* (Jn 15,5b).

Ne lopd meg Isten dicsőségét, mert nélküle semmit nem tudunk az életünkben elérni, vagy megváltoztatni, sem magunkat, sem másokat, sem a körülményeinket. Istennél minden lehetséges annak, aki hisz, Ő bölcsé tesz, csak kérdd! *„Mert Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, és áthatol az elme és a lélek, az ízületek és velők szétválásáig”* (Zsid 4,12a).

Isten azért ajándékozott meg nyugdíjaskorral, mert feladatot és drága értékeket bízott rád, ne hagyj elveszni őket!

Varjassi Ibolya

A nemzetét és gyermekeit gyászoló költő 200 éve született Tompa Mihály

Születésének 200. évfordulóján úgy gondolom, illő megemlékezés a magyar nemzet nagy és mégis sokak által elfeledett költőjéről, a hanvai pap költőről, Tompa Mihályról.

Mintha Arany János, a költő nagy barátja előre látta volna Tompa jelenkori megítélését, ezt írja búcsúzó, szomorkás gyászversében: „Hát jól van így, amice Tompa: *En skártba, te végnnyugalomba; S ha nem pönög lantunk, gitárunk, A varju sem károg utánunk.*” Istennek legyen hála, azért az utókor, bár feledett, mégsem feledkezett meg teljesen nemzetünk e nagy költőjéről, de azért jó felidézni a költő és lelkipásztor tanulságos és elgondolkodtató életútját.

Tompa Mihály 1817. szeptember 28-án született Rimaszombatban. Édesapja, Tompa Mihály csizmadia, édesanyja Bárdos Zsuzsanna. A család szegény körülmények között élt és az édesanyja korai halála után a gyermek Igricibe került az atyai nagyszülőkhöz. A tehetséges, de nehéz sorsú árva, szolgadiákként került a Sárospataki Református Kollégiumba, ahol teológiát és jogot tanult. Tanulmányait többször megszakította, segéd-tanítóként töltött el egy-egy évet Sárobgárdon, Hernádkakon, majd Eperjesen, ahol megismerkedett Petőfivel. 1845 decemberében utazott fel Pestre. A következő évben adták ki a *Népregék és mondák* című kötetét, mely egy hónap alatt két kiadást ért meg. A hatalmas siker Tompát a magyar nemzet egyik legismertebb költőjévé tette, tagja lett a *Tízek Társaságának*.

Tompa a fővárosi élet zajában, hideg légkörben, a nagyvárosi forgatagban mégsem találta helyét. 1846 tavaszán elhagyta a fővárost, letette a rá váró vizsgákat és Gömörben, a Bejei Református Egyházközségben kezdte meg lelkipásztori szolgálatát. Tompa ebben az időszakban írta meg *Szuhay Mátyás* című művét. Arany János Toldija mellett második helyezést és dicséretet nyert a Kisfaludy Társaságnál.

1848 szeptemberében, csatlakozva a szabadságharchoz, beállt nemzetőrnek. Rimaszécsen szervezkedett a gömöri zászlóalj, Tompa pedig mint tábori lelkész, nyolc hétig volt a seregnél és részt vett a szerencsétlen schwechati ütközetben.

1849. május 1-jén megnősült, feleségül véve a runyai nemesi család lányát, Soldos Emíliát. Bejéből 1849. április végén átköltözött a házaspár Kelemérre, s Tompa április 22-én köszönt be az ottani gyülekezetbe. Itt érte a költőt a szabadságharc bukásának a szomorú híre. A szabadságharc bukását követő csendben szólalt meg Tompa *A madár fiaihoz* című versével, éneke, vagyis a gyászos csend és passzivitás megtörésére hívta a megmaradtakat, majd ezt követték *A gólyához* és a *Pusztán* című versei.

A Gombaszögi Nyári Tábor nyitónapján, július 11-én lett leleplezve Tompa Mihály újrafaragott mellszobra a gombaszögi kempingben.

1850. március 10-én született meg első kisfia, Kálmán. Örömet azonban csakhamar fájdalom követte. Pár nap múlva már temetni kellett gyermekét, s felesége is élet-halál közt volt. Személyes életének tragédiája és a nemzet tragédiája felett érzett szomorúsága összefonódik Tompában, s ez is ihleti verseit.

1851-ben hívja és választja meg Tompát a hanvai református gyülekezet, mely az akkori Gömöri Református Egyházmegye jelentős gyülekezetének számított. Az 1853. esztendő nagy örömet is hozott Tompáék számára, ekkor ugyanis megszületett második fiuk, Géza. Megválasztották a Gömöri Egyházmegye tanácsbírájának, prédikációs kötete jelenik meg. Esperesnek is jelölték, de ezt ő nem fogadja el.

A költő életét azonban figyelemmel kísérte a rémuralom kormányza, s hadi törvényszék elé idézték Kassára a *Pusztán* című verséért. Írásait, virágregéinek majdnem kész kéziratát, leveleit már 1852 májusában lefoglalták. Ami azonban igazi tragédia volt Tompáék életében: második gyermeküket is elveszítették. E mély fájdalom teljesen felőrli Tompa lelki és testi erejét is. Nyomda alá rendezi az *Olajág* című imádságos kötetét. Hagyatékának egy részét és az általa írt *Fekete könyvet* melyben írt a hanvai visszasságokról is, a jászói apátságra bízta. Feleségének pedig Putnokon vásárolt házat.

1868. július 29-én elhagyta eszmélete, szava elállt, s másnap délután négy óra körül visszaadta lelkét teremtő és megváltó Istenének. 1868. augusztus 2-án temették el abba a rózsákkal teleültetett sírba, ahol szeretett fiuk, Géza is nyugodott. A síremléket Arany János búcsúverse olvasható.

Nagyné Révész Andrea

Arany János Tompa sírkövére

*Tompa Mihály tetemén ez
elomló szikla nem emlék;
Ő maradandóbbat tőn maga
műveiben.*

*Csak jel: egész ország fájdalma
kiért sajog egyre,
Hű fia drága porát e helyen
őrzi Gömör!*

*Természet! ki ezer képben
tükrözte halálad*

*S új életre hogyan kelsz, ha
üdül a tavasz,*

*Mert öleden nyugszik, maga
egy burkolt, szomorú kép.*

*Várva nagy értelmét bús tele
titkainak.*

*Lágyan öleld tetemét Anyaföld
s ti szeretti, Virágok,*

*Üljetek ágya köré, mondani
méla regét.*

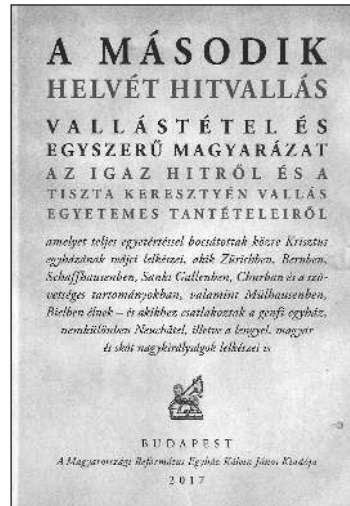
Az 1517-es reformációt követően a helyzet súlyos volt: a katolikus egyház vezetése eretnekeknek, szakadároknak, hitetlen egyházaknak kiáltotta ki mindazokat, akik eltértek a katolikus hitértelmezéstől.

Többek közt ezért is írhatta meg Bullinger Henrik zürichi lelképásztor 1566-ban A második helvét hitvallást. A hitvallást aláíró lelkészek remélték, hogy „Krisztus egyházai, mihelyt meglátják és megértik, hogy a szent és örök Istenről szóló tanításban, az igaz hit szerinti gondolkodásban a régi apostoli egyházzal mindenben egyetértünk, szívesen megegyeznek majd velünk az egységes hitben, az igazhitű gondolkodásban és a testvéri szeretetben. Ezt a hitvallást is főképpen azért adtuk ki, hogy békeséget, egyetértést és kölcsönös szeretetet keressünk a németországi és más külföldi egyházakkal, velük közösségre jussunk, és azt megtartsuk.”

1566. március elsején írták alá a hitvallást Svájcban, 1567. február 24-én pedig már a Debrecenbe összehívott zsinaton a magyar egyházak képviselői is elfogadták

és 1567. szeptember 1-jén közre is adták azt. A 2017. június 24-én Debrecenben zajló zsinat a hitvallás Buzogány Dezső által újrarendezett verzióját elfogadva erősítette meg a 450 éve papírra vetett hitvallásnak állandóságát, érvényességét és folytonosságát. **-kdl-**

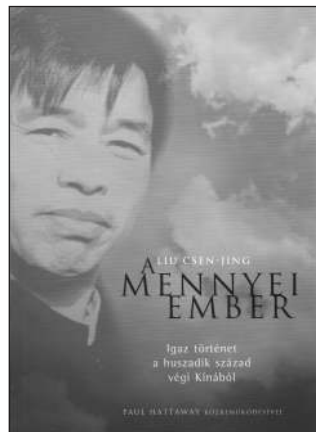
(Kálvin Kiadó, Budapest 2017)

A mennyei ember

Kína hatalmas gazdasági fejlődéséről az utolsó években nagyon sokat hallunk. Viszont keveset tudunk arról, hogy milyen utat tett meg a keresztyénség ebben az országban.

Az első missziós tevékenység a 635-ös évhez kötődik, amikor egy nesztorianus háttérű keresztyén elkezdte téríteni a kínaiakat. Az útja sikeres volt, mert három évre rá már felépülhetett az első keresztyén templom. 1650-ben még a kínai császárnő is keresztyén hitre tért, ami szinte csodának számított. Ennek ellenére tömeges növekedés csak a XX. század második felében kezdődött. (A keresztyének számát illetően nagyon eltérőek a számok, a 2010-es adatok 23 millió és a 150 millió között mozognak.) A kínai keresztyének rohamos növekedésének az oka egyesek szerint a kínai gazdasági fejlődésre vezethető vissza. A jelenlegi hívők 73 százaléka 1993-tól lett keresztyén. A tudósítások szerint 2010-ig körülbelül 50 millió Bibliát nyomtattak ki Kínában. (Ott készült például egy cseh nyelvű Biblia is.) Egyre több cégnél vannak Bibliát olvasó vezetők. A beszámolók szerint „a Jézus Krisztusban hívő vállalkozók Kínában manapság már számos cégnél foglal-

koznak lelképásztort, aki kizárólag a munkatársak lelki békéjét ápolják.” Ahhoz, hogy a keresztyénség Kínában idáig jusson, szükség volt a keresztyén misszionáriusra, Liu Csen-Jingre, akit a világon csak úgy ismernek mint a *mennyei ember*. Jún 1974-ben, 16 évesen elfogadta Krisztus megváltó üzenetét. Hét évig raboskodott a kínai börtönökben, ahol szisztematikusan bántalmazták, verték, majd csoda útján, az örök vakságának közepette megszökött a rabságból és a családjával kalandos úton Németországba jutott. A recenzeált könyv aprólékosan bemutatja a kínai illegális útja során hazai gyülekezetek megalapítását. Isten Szentlelkének a tevékenységét is figyelemmel követhetjük, ami jelekben és csodákban mutatkozik meg – most, a XXI. század elején is.

Közel vagyunk a sötétség korszakához, amikor az európai keresztyének is ki lehetnek téve támadásoknak és üldözéseknek. Ezért ez a könyv buzdító lehet a számunkra is, hogy emlékezzünk, ha esetleg bennünket is üldöznének, amiért nyíltan megvalljuk az embereknek a Krisztusba vetett hitünket: sokan voltak, akik szenvedtek a hitükért.

Szmrecsányi Csaba

(Patmos Kiadó, Budapest 2016)

Feladvány

Hány részben tárgyalja A második helvét hitvallás hitünk igazságait?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **október 15-ig** juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címeire (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közül hárman ajándék könyvet kapnak.

A júniusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy Kálvin János feleségét Idelette de Burennek hívták.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Farkas Irma** (Negyed), **Horváth Zsuzsa** (Torna) és **Pólya Ella** (Farnad).

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Pál apostol élete

A Harmat Kiadó gondozásában jelent meg egy figyelemfelkeltő leporelló, amit minden érdeklődő keresztyénnek el kellene olvasnia, át kellene tanulmányoznia. Nem terjedelmes, mindössze tizenkét oldal.

Küllemében lenyűgöző, igényes munka. Pál apostol életével foglalkozik áttekinthető és olvasmányos módon. Pál apostorról tudjuk, hogy a népek apostola volt és a legtöbb újszövetségi irat szerzője. Erős, energikus személyiség volt, de a szolgálata során rá kellett ébrednie, hogy a saját erejére nem támaszkodhat, csak Krisztusban bízhat. Pál életútja tipikus példája annak, amikor egy „jó” emberrel rossz dolgok történnek. Erről vall a három missziós útja, a megkövetése, a megostorozása, a végzése a zsidó előjáróktól. Pál azt mondja Timótheusnak: „Vállald velem együtt a szenvedést, mint Krisztus Jézus jó katonája” (2Tim 2,3).

Az általam bemutatott leporellóban vannak idővonalak, térképek, missziói utak, táblázatok, fényképek az ókori városokról és természetesen Pál apostol legfontosabb tanításainak a gyűjteménye. Tehát körülbelül 200 fontos tény dióhéjban. A leporelló elsősorban evangelizációs, missziós céllal készült. De jól használható bibliaiskolákban, vasárnapi iskolában, bibliaórán, hittanon a gyerekek és felnőttek számára egyaránt.

-szcs-

(Harmat Kiadó, Budapest 2016)

Aki jobbágyát sem kívánta megbántani 340 éve született Ráday Pál

1733. szeptember 20.-a óta kérdezi a losonci temető legrégebbi sírkövének latin felirata az arra járó vándortól, tudja-e, kicsoda alszik a kő alatt. A költői kérdésre szónoki választ ad: *Ráday Pál, ki e név dísz, virága vala. Kicsoda, mekkora volt, Pannonia tudja, s a külföld népe is / Elmondják művei, tettei mind.*

Az epitáfium a mai vándornak nem ad pontos információt az elhunyról, még akkor sem, ha járatos lenne a deák nyelvben. Születése 340. évfordulóján idézzük fel, ki is volt ő, mik voltak művei, tettei, amelyekkel kiérdemelte az utókor tiszteletét, az idej megemlékezéseket.

Rádai Ráday Pál, Losoncon született 1677. július 2-án, birtokos köznemes, Nógrád vármegye jegyzője, II. Rákóczi Ferenc titkára, diplomatája, a kuruc kiáltványok szerkesztője, az erdélyi kancellária igazgatója, országgyűlési képviselő, a református egyház első főgondnoka, költő, imák, vallásos énekek szerzője, könyvtáralapító volt. 1733. május 20-án Pécelen halt meg.

*„Istenre nézve szentül,
emberekre nézve igazán,
magára nézve józanon és
mértékletesen élt.”*

Születéséről, családjáról, tanulmányai kezdetéről önéletrajzában így emlékezett meg: *„Én Ráday Pál Születtettem e Világra 1677-ik Esztendőben, Július havának 2-ik napján, ... Libertsey Rosina kedves asszony anyámtól és Ráday Gáspár atyám uramtól, Ráday Andrásnak Madats Sophia asszonytól való fiától. A tudományak sengéjét vettem az Lossonczi Oskolában Syntaxisigh.”*

A losonci és környékbeli kálvinista nemeselek, köztük Ráday Pál apja, Pest és Nógrád vármegyék alispánja által is támogatott, helvét hitvallású Lossonczi Oskolának 1683-tól 1686-ig volt diákja a kis Ráday Pál. A református alapok után evangélikus magániskolák következtek Selmecebányán és Körmöcbányán, majd az utolsó törökellenes hadműveletekben való részvétel után Nógrád megye jegyzőjévé választották. 1703-ban II. Rákóczi Ferenc szolgálatába állt, a fejedelem *intimus secretáriusa*, azaz bizalmas titkára lett, ő fogalmazta a kuruc kiáltványokat a szabadságharc okairól és céljairól.

Részt vett a történelmi jelentőségű szécsényi és ónodi országgyűléseken, ő szerkesztette az első magyarországi folyóiratot, a latin nyelvű *Mercurius Veridicus ex Hungaria* címűt.

A fejedelem nevében tárgyalt Európá uralkodóival, a török szultán vezéreivel, utóbb pedig a békekötés ügyében Pálffy János császári tábornokkal. A szatmári béke után Losoncon, majd Ludányban, végül haláláig pedig péceli kastélyában élt.

1712–1715 között Nógrád képviselőjeként, illetve a református egyház első főgondnokaként az országgyűlésben, mint a protestánsok jogvédője (első ombudsman) tevékenykedett, de foglalkozott szociális és gazdasági kérdésekkel is. Megalapozta a fia, Gedeon által utóbb híressé fejlesztett könyvtárat. Nem hiába mondta temetésén az egyik szónok, hogy *„Kedvesebb mulatságot a könyvek olvasásánál nem szeretett. Kiváltképpen való indulattal viseltetett a mi született nyelvünkön írott könyvekhez, melyeket sok költséggel és szorgalmatossággal fölkerestetett és magához gyűjtött.”*

A hívő, bibliáolvasó Ráday Pál imádságok, vallásos költemények, énekek szerzőjeként is maradandót alkotott. *Leiki hódolás* című, huszonegy imát és huszonhárom istenes éneket tartalmazó áhítatos könyve először 1710-ben Kassán jelent meg. 1898-ban egy losonci lapban Ráday alakját felelevenítő írásában Latkóczy Mihály tanár a *Leiki Hódolás* imáit, énekeit elemezve megállapítja, hogy Ráday *„felemelkedve az istenséghez, az emberi lélek legnemesebb érzelméhez, a hit, remény, szeretet, megénekli az ember önmegtadadását, a keresztyén békességes tűrést, a haládatosságot, a bűnbocsánatért való töredelmességet. Ezek vallásos költészetének öntudatosan választott tárgyai.”* Az *Istenes énekek* közül a legszebbek egyikének tartja A *szeretetről* címűt: *„Te vagy, Úr Isten, megvallom szívből, Oly kegyes, jó s hív és szerelmes Atya, Ki ingyen való szerető kedvből, Mely Szent Lelkedet épen áthalhatja, Sok javiddal felkoronáztál, Szeretél, midőn még nem is formáltál. Megadom tehát, Uram, a kölcsönt, És meghódolok néked szeretettel, Amelyet szívem Tehozzád kiönt, Mert hozzád vagyok kötvé erős hittel, Szeretete, lelkem adóját, Vedd kegyelmesen, s ne számláld hibáját”*. Ráday vallásos énekeivel új világot tárt fel a református vallásos költészet mezején, főleg a nyelvnek az a mesteri kezelése ragad csodálatra bennünket, mely az irodalmi hanyatlás korszakában csaknem páratlan volt. Sokszor mintha Balassa Bálintot hallanók, amint azon az egyszerű, mégis hajlékony s zengzetes nyelven nyilatkozik, zárja értékelését Latkóczy. A XX. századi tudós püspök, Ravasz László, a korszak legnagyobb református imádkozójának nevezte Rádayt. A *Leiki Hódolásnak* a XVIII. században tizenhat kiadása volt.

Utóbb még ötször adták ki. A zsoldárok dalámára írt *Istenes énekek* közül hét bekerült református Énekeskönyvünkbe.

Ráday Pált kívánságának megfelelően Losoncon temették el az özvegy Kajali Klára által építtetett kriptába. A templomban és a sírkertben négy magyar és egy latin nyelvű beszéd hangzott el. A Ráday támogatásával külföldön is tanult Kármán András, a gimnázium rektora gyászbeszédében kiemelte Ráday vallásosságát és teológiai tájékozottságát: *„Igen jeles dicséretére szolgált nemcsak az isteni dolgoknak az a biztos ismerete, amelyet a Szentírás legtisztább forrásaiból merített, hanem a vallásnak és kegyességnek képmutatás nélküli gyakorlása is. A keresztyén vallásnak minden fejezetét annyira átvizsgálta, elsajátította, emlékezetében tartotta, hogy ebben sok olyan férfit is megelőzött, aki életének minden idejét ama mennyei tan vizsgálatának szentelte.”* A legszemélyesebb hangvételű beszédet, a Rádayval szoros kapcsolatot tartó losonci esperes, Miskolczi Szigyártó János mondta: *„Istenre nézve szentül, emberekre nézve igazán, magára nézve józanon és mértékletesen élt. Szája soha nem hivalkodott, kicsoda character – hivatalbeli emberrel való társalkodása, együttléte, mulatása, ahhoz képest folytatta épülésre intéztetett bölcs szavait, nyájassága, tréfája, mulatása kedvességének savával meg volt ízeltve, semmiféle indulattal kevesebb baja nem volt, mint a haraggal, melyet sokszor*

„... nemhogy Istenét, de felebarátját, sőt szolgáját, még jobbágyát is, sem kívánta megbántani.”

hallottam tőle ... véle való gyakori létemben bámulással is tapasztaltam, a káromkodásnak legkisebb nevében is soha nemhogy Istenét, de felebarátját, sőt szolgáját, még jobbágyát is, sem kívánta megbántani.”

Ráday Pál megromlott állagú losonci kriptáját az idej évforduló alkalmából a külhoni magyar műemlékek megmentésére vonatkozó Rómer Flóris Terv anyagi forrásaiból Losonc Város Önkormányzata helyreállította. A málladozó sírkövet a losonci református gyülekezet restauráltatta, Bogárdi Szabó Istvánnak, a Dunameléki Református Egyházkerület püspökének anyagi támogatásával. Az ünnepélyes átadásra a losonci református templomban tartott istentisztelet után került sor 2017. július 8-án.

Böszörményi István

A segítségnek megannyi formája már emberemlékezet óta ismert. A segítségnyújtás olyan élethelyzetre vonatkozik, melyben az egyén vagy közösség bizonyos szükségletét (testi, lelki, szellemi, érzelmi, értelmi, biológiai) nem képes, vagy nem tudja kielégíteni.

A szoros értelemben vett segítségnyújtásnak már egészen specializálódott hálózata alakult ki. Orvosi, szociális, gyógypedagógiai, spirituális szakellátás és sok más. A **segítő kapcsolat** abban az értelemben tágabb értelmű minden szakellátásnál, hogy ezt a kapcsolati valóságot az emberekkel foglalkozó, különböző szakterületeken tevékenykedő hivatásúak is alkalmazhatják, akiket **segítő foglalkozásúaknak** nevezünk. Ezek a sok esetben humán foglalkozású segítő szakemberek állapotukból adódóan fokozott mértékű érzelmi kapcsolatban állnak a segítségért folyamodókkal, így elengedhetetlen, hogy képesek legyenek eligazodni az érzelmek, lélektani folyamatok és kapcsolatok terén. Ezek a kapcsolatok elmélyültek, személyesek, diszkrécióval kezeltek, melyekben a kimondott szó gyógyító ereje és az érzelmi szintű önmegértés és a másik megértése elengedhetetlen.

Nem a módszer a meghatározó – bár az sem elhanyagolható –, hanem a **segítő személyisége** a hatékonyság kulcsa. A segítő sohasem stigmatizálhat, diagnosztizálhat, skatulyázhat, hanem fogékonyan reagál az

érzelmi elakadásokra, neuralgikus göcponatokra, s inkább minden rezdülésre odafigyel, meghallgat, megért.

Minden segítő kapcsolat sarokköve a személyiség. Az a jó, ha a segítő személy együttérző, nyílt, hiteles, ha az őszinte elfogadás jellemzi, s bizonyos mértékig karizmatikus adottságokkal is rendelkezik. Ahhoz, hogy az ember segítő tudjon lenni, kötelező alapos önismerettel rendelkeznie s állandóan dolgoznia kell önmagán. Ugyanakkor akár mennyi továbbképzés, szeminárium, konferencia s lelki gyakorlat birtokában legyen is a szakember, biztos nem jelenti azt, hogy belőle szuperlány lett, óvakodnia kell az omnipotencia (mindenhatóság) nagymértékű kísértésétől, ki kell békülnie azzal a valós ténnyel, hogy nem mindentudó, s nem nála van a bölcsék köve, s az emberi lélek térképe. Sok durvaságtól és érzéketlen beavatkozástól mentene meg így másokat, s kímélné meg magát a frusztráció maró érzésétől, s a letargikus zúgolódástól.

De a segítő is ugyanolyan esendő ember, mint bárki más, ő is félhet, lehet dühös, egyesek elválnak, mások megmaradnak rossz kapcsolatokban, lehetnek rémálmai... Mindezek az ő emberi mivoltának a „jegyei”, de ez nem baj, nem káros, nem kóros s egyáltalán nem cél, hogy maga a segítő is minden nyavalyájából kigyógyuljon: **de legyen mindennek a tudatában!**

A „sérült gyógyító” fogalmát Jung alkotta meg, s vezetett arra a megdöbbentő és vigasztaló rálátásra, hogy csak a sérültek képesek gyógyítani. Azért képesek minderre, mert maga is sérült, s így van kapcsolódási felület s érzékenység a másik megértésében, ráfigyelő meghallgatásában. Nemzetközi kutatások szerint a segítő foglalkozásúak hetvenhárom százalékának volt, van valamilyen nehézsége, enyhe, vagy súlyos sérülést okozó lelki élménye (ambulánsan vagy szanatóriumban kezelt) pszichiátriai balesete, mely mind hozzájárult ahhoz, hogy ezt a hivatást válasszák. Gyermekkori sérülések, árvaság, bántalmazások, szerelmi csalódások, kiábrándultságok s még hosszasan sorolhatnánk az okokat. Tudni kell, hogy mindez nem jelent hátrányt, sőt, előnyös lehet, amennyiben tudatában van a segítő a sérüléseinek, azokkal bátran szembe néz, azokon dolgozik s érzi és tudatosítja, hogyan működnek azok benne hivatása gyakorlása közben. Elengedhetetlen azonban az alapos önismeret és a szakember általi rendszeres analízis.

S amit emberi gyarlóság által fel nem tudunk fogni a segítő kapcsolatokban, ahol nincs rálátásunk életeményekre, lelki folyamatokra: hagyjuk a Lelket, végezze el Ő azon érintéseket, melyekre mi képtelenek vagyunk.

Drenkó Zoltán

KIRE HALLGAT A GYEREK? (7.)

Mit tegyünk, hogy hallgassanak ránk?

A kötődő ösztöne rendeli őt függő-elfogadó szerepre a kapcsolatban, és arra indítja, hogy kövessen, tiszteljen, és szót fogadjon. Akihez kötődik, azt követi. Akit követ, menet közben annak adja oda a szívét. Akié a szíve, annak adja a bizalmát. Arra hallgat, akihez bizalmi kapcsolat fűzi.

Az elején a nevelés céljával kezdtem. Az a célunk, hogy a gyerekeink ne csak meg nőjenek, hanem valóban felnőjenek; érett, virágzó és gyümölcsstermő emberré teljesszen ki. Az érettség fejlődésben akkor tudjuk őket támogatni, ha bíznak bennünk és hallgatnak ránk. Mi a legfontosabb, amit ezért tehetünk?

Ne azon dolgozzunk, hogy a gyerekek engedelmesebbek legyenek! Ne azon fáradozzunk, hogy kitakarítsák a szobájukat! A kapcsolaton dolgozzunk – szerezzük meg, vagy szerezzük vissza a szívüket!

Néhány ötlet:

Reggelenként bújjatok össze tíz percre; ébressz fel a gyerekeid kötődését, és töltsd meg a szeretet-tankjukat, mielőtt elkezdődik a nap; mosolyogj sokat a családtagjaidra – hadd lássák, hogy örülsz, amikor meglátod őket; fogadd őket örömmel, amikor hazajönnek, és legyen hozzájuk egy jó

szavad, amikor elmennek melletted; meséld el sokszor, hogy milyen volt, amikor a gyerekek kisbabák voltak, és milyen volt, amikor ti, a szüleik egymásba szerettedek; nézgessetek együtt családi albumokat, videókat; érz hozzájuk sokat: simogasd meg őket, vakargasd a hátukat, öleld meg őket; ne szégyellj kimondani, hogy „szeretlek”, „örülök neked”, „úgy szeretek veled lenni”, legyél olyan, akivel jó együtt lenni; emlékeztess őket gyakran, hogy a kapcsolatodnak sose lesz vége (én mindig az anyukád/apukád leszek); keress benne valami szeretetre méltót (ha nagyítóval kell keresni, akkor is); gondoskodj olyan alkalomokról, amikor élvezhetitek egymás társaságát; ne felejtse el, hogy a gyerekeid agya még építési terület, figyelemre, útbaigazításra és gyakorlásra van szükségük, a család legyen a gyakorlás helye, ahol hibázni is lehet (nem pedig az előadásé, kritikus tekintetek kereszttüzében); tartsd frissen a közös élményeket és a hozzájuk fűződő fontos igazságokat (amiket menet közben

tanítottál), emlegesd őket, amikor együtt vagytok: reggelente, útközben, vacsora közben, kiránduláson, bármikor (ld. 5Móz 6,4–7); gyűjtsetek sok közös emléket – járjatok kirándulni, menjetek nyaralni, ünnepeljétek meg az ünnepeket, és néha soron kívül is okozzatok emlékezetes meglepetést; vacsorázatok együtt – a nap végén üljetek terített asztal köré, képernyők és kutyuk hatótávolságán kívül –, és hallgassátok meg egymást: hadd meséljen mindenki, hogy milyen volt a napja; az esti elalvás előtt olvass fel a gyerekeidnek (kicsiknek-nagyoknak), szeretgesd meg őket, és úgy köszönj el tőlük, hogy ne az elváláson, hanem találkozáson legyen a hangsúly: „Jó éjszakát, picim! Reggel találkozunk!” – nyugodtabban alszanak így.

Ha a kapcsolatunk a helyére kerül, a rend helyreáll magától. A gyerekek hallgatnak arra, akihez kötődnek.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

A reformáció a katolikus egyház megújulásáért fellépő reformmozgalom volt az újkor kezdetén. Luther Márton bátor tettevel indult, aki 1517-ben kiszegte 95 tételét a wittenbergi vártemplomra. E mozgalom eredményeként keletkeztek a protestáns egyházak, amelyek visszatértek a Biblia tanításának hű követéséhez.

Csallóközbe a reformáció Huszár Gál reformátor révén érkezett 1560-ban. A lexikonokból megtudhatjuk róla, hogy kitartó és nagyon bátor ember volt. Nyomdász, író, prédikátor és reformátor egy személyben. Hite miatt élete során sok üldöztetésben és szenvedésben volt része.

Nagymegyeri kezdetek

A nagymegyeri református gyülekezet legelső istentiszteleti helye az úgynevezett kőtemplom volt, amelyet még a 15. században építettek a község déli részén emelkedő dombon. A kőtemplom egyhajós, boltíves, gótikus stílusban épült templom volt, kőből rakott, nyolcoldalú, gúla alakú toronnyal. A templomot kőfallal bekerített temető vette körül. Ma e templom helyén a 20. század elején épített római katolikus templom áll.

A legelső ismert nagymegyeri református prédikátor Szenczi Sziggyártó Lukács volt, akit 1612 őszén, megyeri szolgálata idejében, meglátogatott unokatestvére Szenczi Molnár Albert, a neves reformátor és szoltárfordító. A prédikátor Szenczi Molnár Alberthez írt leveléből tudjuk, hogy a református vallás Nagymegyeren már teljesen meghonosodott a 17. század elején.

A 16. és a 17. század folyamán Szenczi Sziggyártó Lukácson kívül Komáromi Lengyel Miklós, Farkasdi P. Dániel, Endrédi Péter és egy ismeretlen prédikátor szolgált a nagymegyeri református gyülekezetben.

A 17. század elején Nagymegyer is részt vett a Bocskai-féle felkelésben, ezért azt a fejedelem oltalmába vette. A század köze-

pén felerősödő ellenreformáció hatására a várost birtokló Nagymihályi Ferencné (született Amadé Ilona) 1637-ben elfoglalta a kőtemplomot és a katolikusoknak adta. De már az 1645. évi linzi békekötést követően királyi rendeletre a kőtemplomot, a hozzá tartozó parókiát és iskolát a reformátusoknak visszaadták. Az egyház helyzete csak átmenetileg szilárdult meg, mert a 17. század második felében Megyer a katolikus Zichy István gróf, győri vicegenerális birtokába került. Az új földesúr fiát, Zichy Pált, egy csapat német vasas katonával Megyerre küldte a kőtemplom visszafoglalására. De a reformátusok megtagadták a birtoklást jelképező templomkulcs átadását, ezért a katonák az ablakokon keresztül haláltak be a templomba s azt a katolikus egyház számára lefoglalták. Ezt követően az ismeretlen kilétű református prédikátort kiharancsolták a városból.

A nádtemplom időszaka

1681-ben a soproni országgyűlésen hozott törvény lehetővé tette a templommal nem rendelkező községekben, hogy imater-

muel és Rimaszombati Mezei István prédikátorok.

A kuruc szabadságharc alatt a gyülekezet egy időre visszakapta a kőtemplomot. A templom visszafoglalása a II. Rákóczi Ferenc által összehívott 1705-ös országgyűlés egyik határozata alapján történt. A kőtemplom használatának idején az imateremben ideiglenes egyházi iskolát létesítettek.

Az 1711-es szatmári béke után megkezdődött a protestantizmus visszaszorítása. Zichy Péter gróf (Zichy István, győri vicegenerális unokája), a város akkori földesura, rendeletet eszközölt ki a királynál a kőtemplom elfoglalására. A rendeletet német vasas katonák hajtották végre (ebből is látjuk, hogy a történelem ismétli önmagát!). S ezzel véget ért a kőtemplomért folytatott másfél évszázados küzdelem.

A kőtemplom újbóli elvétele után a gyülekezet visszatért a nádtemplom falai közé egy új élet reményében. De a vármegye urai 1718-ban kiharancsolták a városból az utolsó prédikátort, Pápai Istvánt. Ezzel a gyülekezet teljesen elárvult, sorsa ezután merő harc a fennmaradásért. 1774-ben keményen megpróbálta őket

a sors. Ismeretlen okokból tűz ütött ki, és porrá égett utolsó menedékhelyük, a nádtemplom.

Mégsem adták fel a reményt, kérvényt nyújtottak be új, szilárd fundamentumú templom építésére. A kérvényt fogalmazója, Pázmándi Pál komáromi jegyző maga vitte el Bécsbe 1775-ben. A helytartótanács Mária Terézia királynő utasítására megtagadta kérésük teljesítését, mivelhogy sem prédikátorral, sem törvényesített vallásyako-

korlattel nem rendelkeztek. Ebben a nehéz helyzetben titkos összejöveteleiket a leégett nádtemplom helyén, a szabad ég alatt tartották, mint az első keresztyének. Később a vármegye vallásyagorlatuknak ezt a formáját is betiltotta, ezért a gyülekezet hét évre teljesen elnémult. Az árvaság éveiben (1711-től 1776-ig) Szentsimoni György, Fogarasi Sándor és Várad András léviták végezték a gyülekezet gondviselését. Ők tartották a vasárnapi könyörgéseket és ők

(Folytatás a 9. oldalon)

A nagymegyeri református templom. (V. Pecháček festménye)

met (oratóriumot) építsenek és abban istentiszteleteket tartsanak. A rendelkezés következtében a gyülekezet előljárói prédikátort hoztattak és 1682-ben a valamikori Piac tér és az Öreg utca sarkán (a mai Centrum áruház helyén) imatermet építettek.

Ez egy fundamentum nélküli, faoszlopon nyugvó, nádfalú, nádtetejű épület volt. Ebben az úgynevezett nádtemplomban tartották összejöveteleiket mintegy száz éven keresztül. A 17. és 18. század fordulóján itt szolgáltak Madi János, Keresztesi Nagy Sám-

A nagymegyeri református egyház története

(Befejezés a 8. oldalról)

végezték énekszóval a temetéseket. A gyülekezetet a presbitérium kormányozta, élén a kurátorral és vicekurátorral, ők őrizték az egyház vagyontárgyait és ők vezették a pénzgazdálkodást is.

A türelmi rendelet hatása

Az árvaság és némaság éveinek II. József császár 1781-ben kiadott türelmi rendelete (az úgynevezett Tolerancia pátens) vetett véget, mely lehetővé tette a református vallás szabad gyakorlását és saját templom építését. A rendelet következtében megélné a gyülekezet élete. 1783-ban torony nélküli templom építéséhez engedélyt és lelkészválasztási jogot nyertek. Egyúttal engedélyezték, hogy az izsapi reformátusok csatlakozzanak a nagymegyeri gyülekezethez. Továbbá elhatározták, hogy addig, amíg elkészül az új templom, a leégett nádtemplom helyén ideiglenes imatermet építenek.

Tervüket azonmód valóra is váltották. 1783 őszén, néhány nap leforgása alatt új imatermet építettek, s még ugyanazon év decemberében Literáti Ácz István lelkipásztor megkezdte igehirdetői szolgálatát az újjáéledt gyülekezetben. Új, szilárd fundamentumú templom építése céljából ifjabb Zichy István gróftól (Zichy István gróf, győri vicegenerális dédunokájától) megvásárolták a szomszédos nemesi telket az Öreg utcában. A földesúr a szerződésben kikötötte, hogy a telek előtt fekvő

tavat a templomépítőknek nem szabad betemetniük. A gyülekezet vezetői ezt megígérték. Ezt követően hozzáfogtak az építőanyagok beszerzéséhez.

1784 őszén megtörtént a templom ünneplés alapkövetéle. A kiásott fundamentum körül álló gyülekezet előtt Literáti Ácz István tartott könyörgést. A rákövetkező év júniusára már elkészültek a templom falai, augusztusban tető alá került, s az év végére már el is készült az új templom. A torony nélküli templom a gyülekezet önkéntes adományaiból épült 1784 és 1785 között. A torony helyén magas tűzfalat emeltek, melynek két sarkára kőgolyót, csúcsára rézbuzogányt helyeztek. A templom építői közül Király Simon kőművesmester, Nichold Flórián ácsmester, Szabó János asztalosmester neve maradt fenn. A templom felépítése után hozzáfogtak a parókia és az iskola építéséhez.

Tornya lett a templomnak

A templomépítő Literáti Ácz István 1801-ben hunyt el, hamvai a megyeri temetőben nyugszanak. A templomtorony építése utódjának, Czike Pál lelkésznek jutott osztályrészül. A toronyépítésben részt vett mesterek közül csak az érsekújvári Schéda Gábor ácsmester neve maradt fenn. A toronyban két, Győrött öntött harangot helyeztek el, 1838-ban pedig egy Brünnben gyártott toronyórával látták el a tornyot. (A 20. század elején a régi harangokat három, Nagyszombatban öntött, szép

összhangzású bronzharanggal cserélték ki, melyek napjainkban is szolgálnak.)

A közelmúlt

A 20. század ötvenes-hatvanas éveiben Végh Dániel lelkipásztor szolgálata idejében átépítették a 18. század végén épült templom belvilágát. A régi, fából készült szószerk és kis karzat helyett új épült. Az úrasztala és a falazott szószerk a templom központi helyére került. Czina István végezte a kőművesmunkát és I. Schnell templomfestő a belső restaurálást. A templomtér felújítása után a régi templomi padok is kicserélődtek. Az új cserfa padok, végül a mivesen faragott nyolcágú csillaggal, a csicsói asztalosok kézügyességét dicsérik. A torony kétszeri újrafestése után új cseréptetőt kapott a templom és a hetvenes évek elején megépült a manzárdszobás lelkészlak.

A 19. század folyamán Czike Pál, Németh Károly és Czike Dénes, a 20. században Feketes Sándor, Kathona Géza és Végh Dániel lelkipásztorok szolgálták a gyülekezetben. 1986-tól napjainkig Szabó András és felesége, Szabó Valéria lelkipásztorok végzik a lelkészi szolgálatot a nagymegyeri református gyülekezetben.

Az elmondottakból kiviláglik, hogy a reformáció korától fogva napjainkig, tehát megközelítőleg ötszáz éven keresztül, huszonegy prédikátor, lelkész és lévita szolgált Isten kegyelméből a nagymegyeri református gyülekezetben. **Végh Péter**

Tompa Mihály

A SZENT KÜSZÖB

*Fenn áll a még a régi templom.
Szent ház ma, tán holnapra szent rom!
A ketté nyílt fal s puszta ablak
Zúgó szeleknek utat adnak;
És a tető a mennyezettel
Esőtől korhadt, senyvedett el.*

*Nehéz időkben épült a fal,
Nem csinnal, – gyorsan, éjjel, nappal,
Mert a nép szívszakadva vára
A zsoltár zendülő szavára:
»A te szentséges templomodban,
Hallgass meg én imádságomban!«*

*Előttem állnak ifjak, vének...
Mint szent hullám zajdúl az ének;
Majd egyes hang szól tűzzel, bátran,
Majd kísérvé buzgó imában;
És a nép ismét énekén csüng:
»Az isten a mi reménységünk!«*

*Az építők aludni mentek...
De buzdul népe a jelennek,
S az ó helyén új templom épül.
Nem látszik ott a régiségbül
Csupán a vén, a szent küszöb még,
Helyéről amint félre lökték.*

*Az új művet figyelve nézem:
Izlés, fenség, részben, egészen!
Könnyű tornya, a boltnak íve
Merész futásban összevíve,
Az oszloprend virágos fővel:
Csudálkozással köt le, tölt el.*

*Szent kő! te rajtad légyen újra
Istenhez a népeknek útja!
Legyen, mint volt, a ház szegényes,
S a szív erényben gazdag, fényes;
Legyen villámban, dördületben
A hit, mint szikla, rendületlen!*

*Mégis lelkem fájdalmat érez...
Az ember nem méltó művéhez!
Mert épít csak világi pompa,
Mig buzgalom s hit dölve romba.
Hol a felkent, lánglelkű Áron?
Hol a nyáj, mely utána járjon?*

*A szent küszöbhez lépve gyorsan:
Ugy tetszik, a nyom most is ott van,
Hivó, igaz néptől tapodva;
Ugy tetszik, mintha ott ragyogna
A köny áldásos csepje, melyet
A hála, vagy búbanat ejtet.*

Vannak törvényszerűségek, amik ismétlődnek az életünkben, ha tetszik, ha nem. Ilyen az is, hogy szeptember elején (az én időmben még elsején, ti kaptatok még plusz egy nap szabadságot), elkezdődik egy új (tan)év.

Nem próbállak meggyőzni arról, hogy mennyire fontos időszak ez a jövőd szempontjából (de az!), inkább arra szeretném felhívni a figyelmedet, amire lehet, még nem gondoltál és lehet, első hallásra furcsa lesz, amit írok, de kérlek, gondolkozz rajta! Tehát: az új tanév kezdete az újrakezdésre, az értékelésre, átértékelésre is alkalmat kínáló lehetőség...

Kapcsolataink nagyon sokszor összegubancolódnak, összegabalyodnak. (Azt hallottam, hogy te azt mondtad valakinek, hogy...; Úgy gondoltam, hogy te úgy gondoltad...; Valaki elárulta, hogy te azt mondtad...; Vártam, hogy legalább megköszönöd... hogy felhívsz... hogy keresni fogsz... stb.) Olyan helyzetek alakulnak ki, mint a Bogozd

ki a csomót! játéknál. Gubancosak. (Azok kedvéért, akik kimaradtak ebből a játékból, röviden: körbe állunk, majd csukott szemmel ki-ki a kör kö-

zepe felé nyúl, majd mindkét kezével megfogja valaki más kinyújtott kezét. Így egy nagy gubanc keletkezik. Ezután egymás kezét fogva kell próbálkozni, hogy a csoport újra körbe álljon anélkül, hogy elengednének egymás kezét.)

Istent „körbe állni” csak úgy lehet, ha elviseljük egymást és megbocsátunk

egymásnak (Kol 3,13), tehát, ha kigubancoljuk a viszonyainkat. Ez döntést, odafigyelést és akarást igényel, meg persze időt, mert nem megy egyik

napról a másikra. De most itt az idő, hogy elkezd, hogy ha majd pár hónap múlva adventbe érünk, ne legyen hamis a készülődésed.

„Amikor tehát áldozati ajándékodat az oltárhoz viszed, és ott eszedbe jut, hogy testvérednek valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, menj el, békülj ki előbb testvéreddel, és akkor térj vissza, és vidd fel ajándékodat!” (Mt 5,23–25).

Van valaki, akivel gubancos a kapcsolatod? Akinek „panasza van ellened”? Van valaki, akivel nem vagy jó viszonyban? Mit tudnál tenni, hogy a „csomók” kibomoljanak, hogy a gubancok elsimuljanak, hogy mire adventbe érünk, „tisztá lappal” indulhass a karácsony felé? Imádkozz és kérd az alkalmas időt, a kedvező alkalmat, hogy rendezni tudd kapcsolataidat!

Segíts nekem Uram, hogy úgy lássam az embereket, ahogyan te látod őket!

Jézus nem fair

„Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket...” (Mt 5,44).

Nincs abban semmi meglepő, ha bosszút akarsz állni az iskola hírhedt verekedős gyerekén, aki elvette a táskádat, és felakasztotta a kosárpalánkra úgy, hogy ne tudd elérni. Ez a világ rendje.

A gond az, hogy Jézus meghalt és feltámadt érted – és az ősellenségéért ugyanúgy. Ez nem a világ rendje.

Jézus nem fair. Mindenkiért eljött, hogy megkeresse és megtartsa. Jézus nem fair

akkor sem, amikor téged szeret. Hanem szeret. Nem fair akkor sem, amikor az ellenségedet szereti. Hanem szeret. Nem könnyű a feladvány. Neki sem volt az.

Jézus Krisztus, hálat adok neked a meg nem érdemelt szeretetedért. Kérlek, taníts engem is erre. Amen.

(Részlet a Napi menü című könyvből, amely a Kálvin Kiadó gondozásában jelent meg 2015-ben.)

Na és a végére még egy „iskolás” tanács: mielőtt reggelente átlépnéd az iskolád küszöbét, sóhajts Istenhez, kérd az Ő áldását az épületen belül tartózkodókra. Légy ebben kitartó! –kdI–

Tamaska Gyula

A győzedelmes élet

Mit tudsz róla? ... Ismered?

Megpróbáltad már élni?

Nehéz! ... De nem lehetetlen...

– Titka az erőben rejlik: amit imában kell kérni.

A győzedelmes élet:

nem csak szándék, remény.

– Örökös harc önmagad ellen, amiben – észrevétlenül kristályosodik a jellem.

A győzedelmes élet...

Nem csak a jövőbe való nézés, a jelen szenvedése, öröme.

– Hidd el, számodra is ez lesz...

A mennyország küszöbe.

„Egy ember, aki roppant büszke volt a pázsitjára, bosszankodva látta, hogy a gyepje tele lett gyermekláncfűvel. Kipróbált minden ismert módszert, hogy megszabaduljon tőlük. Mindhiába. Kétségbeesésében végül a mezőgazdasági minisztériumhoz fordult levélben. Felsorolta mindazt, amit addig tett a gyermekláncfű kiirtására, s azzal a kéréssel zárta levelét, hogy mit tegyen? Postafordultával megérkezett a válasz: Azt ajánljuk, tanulja meg szeretni a pitypangot!” (Anthony de Mello)

Akadtsz egy „ellenségem”, akinek sikerült megbocsátanom. Büszke is voltam magamra, mert nem volt könnyű dolog, s minden rendben is lett volna, ha másnap nem találkozunk. Igyekeztem nem emlékezni többé a sérelmekre, jó képet vágni, könnyedén elcsevegni, mint ha mi sem történt volna... Mikor ez többször is előfordult és nem tudtam kikerülni a találkozást, és ismét kezdődött minden előlről, arra gondoltam, hogy ez nagyon nehéz. Sokkal könnyebb lenne (ha már elkerülhetetlen) egy új „ellenséggel” találkozni, új kihívásoknak

felelni meg. Sajnos rá kellett jönnöm, hogy ugyanazt a keresztet, nem egy másikat kell hordoznom, még ha nehéz is minden nap ugyanazzal a nehézséggel szembenézni, ugyanazt a falat átmászni.

Olyan jó lenne, ha az életünkben legyőzött akadályt már véglegesen kipipálhatnánk, és soha többet nem kellene még ahhoz hasonlóval sem találkozunk! Vajon milyen lehetett Jézusnak minden nap

Júdás álszent képébe néznie? Mégis veled volt, tanította, holott Ő mindenkinél jobban tudhatta, hogy mi lesz belőle...

Kérem az Urat, segítsen jobba, kedvesebbé lenni, hogy szeressem a „pitypang-

jaimat”. „Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel naponta a keresztjét, és kövessen engem!” (Lk 9,23).

Somogyi Laura

Van segítség még a kísértésekben is!

„Mivel maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek” (Zsid 2,18). Ebben az ígében a szenvedés és a kísértés szoros összefüggéséről van szó. A szenvedés akkor válik igazán szenvedéssé, amikor kísértésbe megy át. Másfelől: a kísértés is akkor igazán kísértés, ha szenvedésbe hajlik át.

Néha elől jár a szenvedés, és nyomában következik a kísértés. Máskor a kísértés mutatkozik meg előbb, s azután nehezedik ránk a szenvedés. Sokszor viszont nem is tudunk különbséget tenni köztük.

Így lehetett azoknál a zsidóknál is, akik keresztyénné lettek, s utána a hitük miatt hamar bajba kerültek. Szenvedtek. És a szenvedés olyan súllyal érte őket, hogy kísértésükké vált. Megingott a keresztyénségük. Azt kérdezték maguktól: nem volt-e elhibázott lépés a régi hitből átlépni az új hitbe? De egyszer már megízlelve a keresztyénséget az ízét, nem volt könnyű búcsút venni tőle. Nehéz küzdelmekben emésztődtek, bizonytalanná vált az egész életük.

A kísértés még több szenvedéssel tettezté azt, amelyből maga is fakadt. A végző kétségük az emberré lett Jézus Krisz-

tus megkísértetésének és szenvedésének a felmutatásában oszlik el. „Mivel maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek.” Ebben van a nagy segítség, amelyre a megkísértetteknek és szenvedőknek szükségük volt és van.

Azt jelenti ez, hogy e nélkül nem volna meg a lehetősége, hogy segítsen. A szenvedéstől és megkísértéstől megkímélt ember, és az azok tüzeiben égő ember két külön világban él. Csak az lehet számára a megpróbált embernek, aki járta már ezt az utat. Még Jézus Krisztus sem segíthetne a segítségre szorulókon, ha csak onnan felülről kínálna segítséget. Mivel azonban maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek. Szavainak azért van súlya a legnehezebb óráinkban, mert jól tudjuk, hogy Ő is megízlelte a mi keserőségeink poharát.

Miben van a segítségének a titka? Abban, hogy Ő is szenvedett, de még inkább abban: ahogyan szenvedett. Bizalomra indít iránta, hogy Ő is megkísértettet, de minden kísértésből győzelmesen került ki. Kínos órákat élt át, amikor tisztázni kellett, hogy mi az Atya akarata, és mi a

kísértő tanácsa. Nem engedte magát megzavarni. Hű maradt a kapott parancshoz. Legyőzött minden csábítást és megfélemlítést. Végigjárta az egész utat, amelyre küldetett, és soha nem tévedt le arról. Ezért segíthet azokon, akik megkísértettek.

„Amikor mindenki elhagyott, amikor elgyengültem, reszkettem és féltem a haláltól, amikor szenvedtem a világ gonoszságától, akkor éreztem leginkább az isteni hatalmat ebben a névben: Jézus Krisztus. Isten kegyelméből ezért a névért akarok élni és meghalni.”

(Luther Márton)

Én már boldogan tapasztalom, hogy az Ő segítsége mindig legyőzi kísértéseimet és biztos támaszom a szenvedésben.

Szenci László

Kedves Testvérek!

A reformáció 500. évfordulójának évében az Egyházzenei Osztály egy játékot indított, amellyel szeretnénk minél több olvasóban felkelteni a kíváncsiságot énekeink iránt. A vetélkedő kérdései a hazai és a külföldi reformáció zenéjét és annak hatását helyezik a középpontba, a reformátorok és szellemi utódaik életének eseményeire, helyszíneire és műveire kérdezzük rá. Havonta hét kérdésre keresünk választ tíz hónapon keresztül. Célunk, hogy megmutassuk a reformáció ma élő, hitüket énekelve is megvalló utódainak, milyen gazdag kincsünk van, milyen különböző hitvalló élethelyzetekben születtek az énekek, milyen erő van bennük. Vegyük hát kezünkbe az Énekeskönyvet és fedezzük fel (újra) a benne rejlő csodákat! Sok sikert Isten áldásával!

(Minden hónapban három nyertest sorsolunk ki, akik értékes könyvajándékot kapnak. A minden fordulóban helyesen válaszolók közül kerül ki a fődíj nyertese.)

Bodnár Noémi

A kilencedik forduló kérdései

1. A reformátusok himnuszának tartott 90. zsoltár dallamát Bourgeois eredetileg nem ehhez a zsoltárhoz készítette. Ma az a zsoltár kotta nélkül szerepel az Énekeskönyvben. Csak utalás van, hogy a 90. zsoltár dallamára énekeljük. Melyik ez a zsoltár?

2. Ki az a híres zeneszerző, lipcsei orgonista, kántor, akinek énekdolgozásai által is közismertek lettek Luther énekei?

3. A most keresett ének egy nagy, pusztító árvíz révén kezdett elterjedni, amely 1613-ban Weimart sújtotta. A gyászistentiszteleten ezt a Rutilius, eredeti nevén Rüdél Márton (kb. 1550-1618)

weimari evangélikus lelkész által írt éneket is elénekeltek. Magyarul 1691 óta használjuk. Melyik ez az ének?

4. Mi olvasható össze a 419. dicséret versszakainak kezdőbetűiből?

5. Melyik felvidéki városban működött 1624-től orgonista-zeneszerzőként, egyfajta zenei igazgatóként Zarevutius Zakariás (kb. 1605-1667)? Zarevutius Berzevicén született lelkészcsaládban. Kántorként legfontosabb feladata a gyülekezet és a kórus énekének bevezetése és kíséréte volt. Pedagógusként az evangélikus iskola diákjait zenére oktatta. Az akkoriban általánosan elfogadott tanterv szerint minden nap volt zeneóra. Ennek keretén belül elméleti és hangszeres oktatás mellett a vasárnapi istentiszteleten éneklendő kórusműveket is próbálták. Zarevutius szerzőként is jeleskedett. Feldolgozott több német korált, de írt latin és német nyelvű Magnificatot is. Négy gyermeke közül kettő szintén orgonista lett.

6. Melyik az az ének, amelynek örvendező szövegét Rinckart Márton (1586–1649) írta? A harmincéves vallásháború idején élt. Szolgálati helyén az 1637. évi nagy pestisjárvány idején közel ötszáz személyt gondozott, pásztorolt, majd temetett el. Énekét valószínűleg az ágostai hitvallás 100. évfordulójára írta 1630-ban.

7. Mit jelent „unisono” énekelni?

a) egyszólamban b) lelkesen c) egyedül énekelni

A megfejtéseket kérjük, az egyhazzeneijatek@reformata.sk címre küldjék **október 10-ig**.

A hetedik forduló kérdéseire azok válaszoltak helyesen, akik a következő válaszokat adták: 1. Bornemisza Péter 2. 378. dicséret 3. a) Chapel Royal – Királyi Kápolna 4. Kevi Skarica Máté 5. Sztárai Mihály 6. c. kottás imakönyvet 7. Pécseli Király Imre.

A helyes válaszadók közül Kémenczy Antal a következőket sorolta ki: **Halgas Ildikó** (Kulcsod), **Családi Irén** (Nagymegyer) és **Csáji István** (Nagyida). A nyerteseknek ezúton is gratulálunk. Nyereményüket postán küldjük el.

Házi gondozói képzést indít a Diakóniai Központ

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központja az egyház szeretetszolgálati intézménye, melynek elsődleges feladata a karitatív tevékenység koordinálása, és különböző, az önkéntességgel és a rászorulóknak megsegítésével kapcsolatos programok indítása.

Az egyik legfontosabb tevékenysége a házi gondozói szolgálat működtetése. 2014-ben egy felmérés eredményeként került a látóterbe az az igény, hogy a református keresztyén egyház gyülekezeibe több egyedül élő idős ember tartozik, akik közül többen segítségre szorulnak.

2015-ben nyílt meg a lehetőség arra, hogy a Diakóniai Központ, mint szociális szolgáltató, bekapcsolódjon a házi gondozói szolgálat támogatására létrehozott nemzeti projektbe, és 2016 májusában elindította a saját házi gondozói szolgálatát. Jelenleg az ország déli régió-

iban képzett gondozóink már közel hetven ápolott gondoznak, akik elvégezték a gondozói képzésünket.

Ugyanis a házi gondozói programban való részvétel egyik feltétele, hogy a jelentkező rendelkezzen gondozói képzéssel. Az érdeklődés növekvő, eddig már öt képzést bonyolítottunk le, melynek a szakmai háttérét az eperjesi székhelyű VaV intézet biztosította. A központunk által szervezett képzés abban különbözik más, államilag szervezett képzésektől, hogy igyekszünk hozzáadni a szolgálathoz a keresztyén többletet, amely abban nyilvánul meg, hogy a leendő gondozók a házi gondozói szolgálat biblikus, etikai alapjaival is megismerkedhetnek, hangsúlyozva ezáltal a gondozotthoz való megfelelő viszony fontosságát.

Ha felkeltette érdeklődését a házi gondozói szolgálat, és szívesen részt venne

benne gondozóként, akkor most itt a lehetőség, hogy csatlakozzon. A Diakóniai Központ ebben az évben szeretne még egy gondozói képzést lebonyolítani az ország nyugati vagy középső régiójában.

Mivel a képzés a HEKS EPER svájci egyházi alapítvány támogatásával valósul meg, ezért a képzés ára kedvezményes. A képzés időtartama 230 óra, a tanfolyam írásbeli és szóbeli vizsgával végződik. A megszerzett tanúsítvány az egész Európai Unió területén érvényes. A református egyházhoz való tartozás nem feltétel, de túljelentkezés esetén előny.

A képzés akkor indul, amikor összegyűlik tíz jelentkező. Az érintetteket értesítjük a képzés helyszínéről és pontos kezdési időpontjáról.

Érdeklődni és jelentkezni a következő elérhetőségeken lehet: e-mailben a **diakonia.kozpont@gmail.com** címen, vagy telefonon Haris Zsuzsannánál: **0905 740 081**, esetleg személyesen a Diakóniai Központban (Jókai utca 34. Komárom).

Biztos pont a bizonytalanságban Diakóniai konferencia Oslóban

2017. június 20–22. között rendezte az Eurodiaconia az éves nagygyűlését a norvég fővárosban. A diakóniai és szociális szolgáltatókat tömörítő ernyőszervezetnek 2016 óta a Diakóniai Központ is tagja, így már másodszor vett részt az év e jeles eseményén, amikor a tagszervezetek képviselői találkozhatnak egymással.

Az idei nagygyűlés helyszínét az oslói székhelyű Diakonhjemmet (jelentése: diakónia háza) és az oslói városi misszió biztosította. A rendezvényen **Deminger Orsolya** diakónus és jelen sorok írója, diakóniai lelkész vettek részt. A gyűlés fő témája a szociális bizonytalanság volt. A tanácskozáson szóba került a migránskérdés és a helyi gyülekezetek megerősítése. A szervezők egy előadással emlékeztek a reformáció 500. évfordulójára is, melyben az előadó, **Kjel Nordstokke** professor, a téma szakértőjeként a reformátorok és a szeretetszolgálat viszonyába vezette be a résztvevőket.

A szavazásra jogosult tagok egy közös zárónyilatkozatot is elfogadtak a szociális bizonytalanság megszüntetéséről, amit az Eurodiaconia képvisel majd az Európai Parlament különböző szak fórumain. A program részét képezte a házigazda norvég diakóniai szolgálat bemutatkozása, valamint egy tanulmányi kirándulás egy börtönben, ahol az oslói városi misszió lelkigondozói és drogterápiás segítést folytat. A szervezők a programban lehetőséget biz-

tosítottak a tagok számára a saját programjaik bemutatására és eszmecserére. A Diakóniai Központ a házi gondozói szolgálat sikereit és kihívásait ismertette az érdeklődőkkel, mely többekből pozitív visszajelzést váltott ki.

Az a megtiszteltetés érte egyházunk Diakóniai Központját, hogy a szervezők kérésére a konferencia záró áhítatát jelen sorok írója tarthatta, aki Pál apostolnak a Timóteushoz írt második leveléből vett igével biztatta a jelenlevőket a szolgálatuk folytatására: „*Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőt, a szeretetet és a józanság lelkét*” (2Tim 1,7). **Haris Szilárd**

Kántorképző az ország szívében Rimaszombat volt a vendéglátó

Egyházunk Egyházzenei Osztálya idén is megszervezte az Országos Kántorképző Tanfolyamot, ezúttal Gömörben. A kéthetes kurzus idén új helyszínen – a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium falai között folyt, huszonkét résztvevővel, akik az ország egész területéről érkeztek Somorjától egész Ágcsernyőig. A tanórákat öt oktató vezette: **Süill Kinga**, mint a tanfolyam szervezője karvezetést és orgonajátékot, **Édes Árpád** egyházi éneket, **Szarvas Erzsébet** harmoniumjátékot, **Császár Abigél** zeneelmé-

letet és szintén orgonajátékot tanított, **Császár András** pedig a gitárórákért felelt. Bár a tanfolyam tempója feszített – a hallgatók napjának nagy részét a tanórák és gyakorlóórák látogatása töltötte ki – mégis jó hangulatban telt el az ott töltött idő.

Négyszintű képzés folyik minden évben, ami azt jelenti, hogy ha valaki teljesíti mind a négy szintet, akkor kántorvizsgát tehet egy szakmai bizottság előtt. Idén egy ilyen hallgató volt, **Hornyák István**, az örösi gyülekezet kántora szerezte meg kántori oklevelét.

Külön öröm számunkra, hogy a kurzus felénél eljutottunk az alsóvályi gyülekezetbe, ahol az istentisztelet keretein belül énekelhetünk, a tanfolyam végén pedig a rimaszombati református templomban került sor a kántorképző záró akkordjára, ahol a közös kóruspróbákon megtanult darabokat adtuk elő, valamint sor került a bizonyítványosztásra.

A tanfolyamon résztvevők képzése jó eszközül szolgál a gyülekezeti éneklés erősödésében, megújításában. Az elsajátított tudást kamatoztathatjuk a vasárnapi istentiszteleteken, a gyülekezet családi alkalmain, vagy pedig ifjúsági és gyermekalkalmakon is. Szükség van erre, hiszen egy gyülekezet akkor épül és virágzik, ha a tagok a saját sokszínű tudásukat és munkájukat fektetik bele. A kántorok a hangjukkal, himnológiai és zeneelméleti ismereteikkel, hangszer tudásukkal tudnak szolgálni.

Ezúton is köszönetet szeretnék mondani a tanároknak munkájukért, hallgatótársaimnak pedig eredményes, megáldott gyakorlat kívánok az év során is. **Gáspár Dániel**

Hűségről, Dánielről a hőségben ALSÓLÁNCI NAPKÖZIS TÁBOR

Napközis táborunk a KOEN 2017. évi *Hű, ha* programjának felhasználásával valósult meg, melyről csak elismeréssel és hálával tudunk nyilatkozni. Sokféle hangsúllyal, értelemben és hangulatban ejthető ki ez a négy hang: *Hű, ha*. Segítségével jártuk végig Dániel bátor, hűséges és hitvalló életének epizódjait.

2017. július 17-e és 21-e között az alsólánci kastély épületében, illetve kertjében arra vállalkoztunk, hogy a ránk bízott gyermekeket és ifjakat a hűség felé terelgessük, mely sokféle vonatkozásban átbeszélhető, megélhető. Hűség Istenhez, a társakhoz, kinek-kinek

a párjához, a hithez, az ígéhez, a nemzethez, önmagamhoz. Mindezek Isten hűségében kapnak igazi mélységet, aki az Ő Fiában megmutatta életés példájával, váltságával a teljes hűséget.

Hála legyen az Úrnak, hogy elmondhatjuk, hogy egyre több gyermek keresi az alsólánci napközis tábor kínálta evangéliumi üzenet és lelki épülés lehetőségét, a közösségi hit örömteli megélését. Idén nyolcvannyolc gyermek és ifjú táborozott velünk, kilenc felnőtt és két lelkész (Vargha Balázs és Zsuzsa) segítette a helyi lelkész házaspár szolgálatát.

Minden jelenlévő és szolgatárs nevében is ezúton szeretnénk köszönetet mondani a zsinati döntéshozóknak is, akik egyházépítői támogatásukkal segítették alkalmunkat.

Nagy Gábor

Újpál Árpád, Gömörsczárós, Rozsnyó és Berzéte-Körös egykori lelképásztora 1917. július 11-én látta meg a napvilágot a gömöri Sajókeszin. Ennek az évfordulónak állított emléket a rozsnyói egyházközség presbitériuma július 16-án a rozsnyói templomban a reformáció ötszáz éves évfordulója alkalmából.

Az igehirdetés szolgálatát **Rákos Loránt**, a Naprágy-kövecsesi Társult Anyaegyházközség lelképásztora, egyházunk zsinati tanácsosa végezte a *Dán 12,3* alapján, aki prédikációjában kiemelte: „*egyetlen értelmes emberi életvitel lehet csupán e földön: Krisztus nevében és Krisztus szerint járni a nekünk kimért életutat, és ez egyre inkább beigazolódik.*”

Az istentisztelet után a templomban elhangzott az ötvenéves gazdag lelképásztori szolgálatnak a bemutatása, amit jelen sorok írója adott közre, majd **Havran Dániel**, az egyházközség alapiskolájának növendéke szavalta el Aranyosi Ervin hitvallását. **Varga Zoltán**, az Abaúj-tornai egyházmegye espereshelyettese felolvas-

Bystrá, ahol csodás volt lenni KÖSZÖNÖM, TINITÁBOR 2017!

A Firesz – Duna Mente csapata Az élet örökösei címmel augusztus 7-e és 12-e közt szervezte meg nyári tinitáborát ezúttal az Alacsony-Tátra festői lankái közt, Bystrán. Alább egy fiatalos, a hagyományostól eltérő hangulat-jeletés olvasható egy táborlakótól.

Az első csoportfoglalkozáson Zsófi (*Édes Zsófia – a szerk. megj.*) megkérdezte tőlünk, hogy miért és milyen elvárásokkal érkezünk a táborba. Én a csodák miatt mentem. A csodák a kedvenc ajándékaim Istentől. Mert olyan csodálatosak ☺, mint egy mézeskalács házikó sok-sok lentilkyvel, tejszínhabbal és csokival, meg persze gumimacikkal, meg Mixle Pixle cucukkal. Tudod, mi a legjobb? Hogy ezt a Börzsöny hegynyi édességet Isten mind nekem adta. Nekem, aki ezt elmondhatja Neked. Nekem, aki áthívhatlak Téged a mézeskalács házikójába, hogy együtt nyalogassuk le a Mixle Pixle cucus glazúrt. És ha sokáig fogjuk nyalogatni, együtt kaphatunk cukorbetegséget, és aztán együtt halunk meg, és aztán együtt támadunk majd fel (mert ugye, Te már akkor tudni fogod, hogy az összes mézeskalács „nagyfőnöke” megváltott Téged és engem is), és a feltámadásunk után együtt folytathatjuk a glazúr nyaldosást odafenn a mennyországban. Hát nem tündérmesébe illő? Akár a Shrek 4-et is forgathatnák ez alapján.

A Fenyvesen túl A gyermekkórústábor margójára

Kis kihagyás után, augusztus 7-e és 12-e közt Koppánymonoron zajlott az Egyházzenei Osztály 12. gyermekkórústábor. A reformáció évében Luther kalapácsa volt a betanult darab címe, amit a tábor zárónapján adtak elő a gyerekek.

Hiányzott. Úgy az egész. Minden részével. Minden arcával, mosolyával, derűjével és hangjával. Minden lélekzúdulásával.

Hiába volt ez a sokadik táborom, a várakozást, hála Istennek, a fáradtság sem tudta kioltani. Jó volt részeséne lenni, ahogyan vezetőkként nagy távolságokból, más és más élethelyzetekből érkezve, egymás mellé állunk elköteleződve közös célokért. Például, hogy az első pillanatra zordnak tűnő Fenyvest élettel, és csodásnál csodásabb hangokkal töltsük meg. Ma is mosolygok a látványon, ahogy

EMLÉKÜNNEPSÉG ROZSNYÓN 100 éve született Újpál Árpád

ta **Orémus Zoltán** esperes köszöntő szavait, melyek a *Zsid 13,7* alapján íródtak.

Az istentisztelet után a templomban lehetőség nyílt megtekinteni az Újpál Árpád életének egyes állomásait és szolgálati tevékenységét bemutató kiállítást. A temetőben megálltunk Újpál Árpád sírjánál, ahol **Mudi Róbert**, Berzéte-körösi lelképásztor szólt az emlékezőkhöz az *1Kir 19,9–18* alapján. Becses vendégeink, az Újpál család áldott tagjai és a jelenlévő lelképásztorok egy közös ebédén vettek részt a rozsnyói parókián, ahol a kedves özvegy, Újpál Árpádné hálásan köszönte meg a megemlékezést és mindenkit felhívott a teljes és odaadó szolgálatra, amint azt ők is tették férjével, biztatva egymást kedves énekükkel: „*Bár hordozzad zsarnok láncát, / Érjen kínos rab-halál, / Ha hitedet el nem játszád, / Útad égbe nyitva áll. / Örvendj mindig és vígadj, / Emlékezz, ki népe vagy! / Si-on, nincs több Isten egynél, / Benne hát ne kételkedjél!*” (394. dicséret).

Buza Zsolt

Mézeskalács házikós csodákért mentem és kaptam mást is: azt a bizonyosságot, hogy én megváltott vagyok, hogy „*sokkal nagyobb Ő, aki énbennem él, mint aki a világban van...*”, kaptam ígéretet, kaptam válaszokat, kaptam tapasztalatot, kaptam löketet, kaptam könnyeket, kaptam az emberek és saját magam mélyéből. Megtudtam, hogy mások észreveszik, hogy mosolygok-e vagy sem. Kaptam valamit Istenből: bennem él és nem hagy el. Ez a legnagyobb dolog, amit leírhatok most Neked.

SDG és köszönöm, Tinitábor 2017!

Verbók Noémi

Fotó: Kelko Viktor

Épül a „cucus” mézeskalács házikó.

a négy kishölgy lakótársam percek alatt rózsaszínbe és „jégvarázsba” borította fakócska faházunkat. A csendes pihenőket is azért szerettem, mert az ő csacsogásukra lehetett a legjobbakat aludni. ☺

„*Isten előtt minden nap értékes és különleges. Akár a mai*” – hangzott el a darabban Luther szájából. Egy zászló megtalálása, egy szám leolvasása, a gólöröm a csocsóban, a szűnyogcsípések számlálgatása, a szaxofon, a hegedű, a gitár, a furulya hangja, Bach és Sze-nilla egy asztalnál – mind olyan emlékek, amelyek különlegessé tették számunkra a hét minden napját.

Sokáig nem tudtam megfogalmazni, mi is hiányzott. Ma már tudom. Az olyan percek például, mikor az esti történet után a mécsek fénye megvilágította a csillogó szemeket, és felhangzottak a még csillogóbb gyermekhangok. Mikor valóban átöle az Ő jelenléte. Abban a pillanatban azt éreztem, sehol máshol nem lennék szívesebben. „...*Csak arról énekeljünk, / Hogy könyörülő Istenünk / Mily áldott csodát tett velünk, / Mit drágán szerzett nekünk*”. Soli Deo gloria!

Édes Erzsébet

2017. augusztus 13-án Pozbán kettős örömnepre hívogatott a harangszó. Az újkenyér ünnepére terített úrasztalát jubiláló konfirmandusok állták körül. Meghívást kaptak azok, akik 30, 40, 50, 60 valamint akik 60 év felett tettek konfirmációs fogadalomtételt.

Dukon András helybeli lelkész az 5Móz 8,2 alapján hirdette Isten üzenetét. Szólt az intés: „Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett minket az Úr.” Felvetődött a kérdés, hogy visszaemlékezve a mögöttünk levő évekre, tudunk-e hitvallást tenni arról, hogy hogyan vezetett minket Isten. „Konfirmációkor elhangzik a fogadalomtétel, miszerint hűségesek leszünk Istenhez, de vajon tudunk-e figyelni az elmúlt évtizedek alatt arra, hogy miként van jelen Isten a mi életünkben? Meglátjuk-e, hogy a történetekben ott van Isten hatalmas keze? Tudta-e vezetni Isten a mi lelkünket? Tudunk-e szeretni, jók lenni, ha kellett, csendben lenni, áldott gyümölcsöket hozni? Mert a múltban nemcsak az isteni gondviselés van, de mi magunk is ott vagyunk. Tudunk-e Istenre figyelni, aki mindez-ideig vezetett?”

Jelen sorok írója úgy véli, mindnyájunk számára elgondolkodtató kérdések ezek, melyekre jó, ha csendességben, alázattal próbálunk választ keresni. Az ünneplő sereg fennállva fogadta az áldást: „Megparancsoltam neked, hogy légy erős és bátor. Ne félj, és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz” (Józs 1,9), majd a gyülekezet lelkésze az úrasztalától a következő igeverssel nyitotta meg a konfirmációs fogadalomtétel megerősítését: „Emlékezz az ősidőkre, gondolj az elmúlt nemzedékek éveire!” (5Móz 32,7). Ezt követően az egybegyűlt sereg egy néma perccel adózott néhai Szaszák Bertalan és Császár László lelkipásztorok emlékének, valamint azon jubilánsok emlékének, akik már nem lehettek jelen.

Miután a jubiláló testvérek megerősítették egykori fogadalomtételüket, átvehették egy virágszál kíséretében a névre szóló emlék-

lapot. Az évfordulósok nevében a hála szavait **Csernyikné Tóth Magdolna** fogalmazta meg, aki egyébként Hontfűzesgyarmat, Fegyvernek, Nagypeszék és Nemesoroszi lelkésze. A köszönetmondást egy igeverssel kezdte: „Ez az a nap, amelyet az Úr elrendelt, vigadozzunk és örüljünk ezen!” (Zsolt 118,24). „Hálát adok Istennek, köszönetet mondok embernek, a gyülekezetnek, annak előljáróinak!” Könnybe lábadt szemmel hallgatták, hogy az egykori konfirmációs fényképekről „visszanéznek” azok, akik sajnos már nem lehettek jelen: egykori lelkészek, gondnokok, szülők, családtagok... **Mente Róbert**, a gyülekezet gondnoka, aki egyben szintén jubiláns volt, adta át a lelkésznek a jubilánsok nevében az ajándékot.

Fotó: Mente Róbert

Az úrvacsora után **Mészáros Jenő**, egyike a legidősebb jubilánsoknak, szavalt el egy részletet Csécsi Imre *Fogadástétel* című verséből.

Az ünnepi alkalom szeretetvendégséggel zárult. Legyen egyedül Istené a dicsőség ezért a felejthetetlen alkalomért is! Isten áldása kísérje továbbra is a gyülekezet alkalmaikat, szolgálatait! –sv–

Az ifjúságért közösen az ifjúsággal Rendhagyó istentisztelet Újlóton

Az újlóti gyülekezetben rendhagyó istentiszteletek is zajlanak. Februárban van a betegek, a ritka betegségek, valamint a rák világnapja is, ezért magától adódik, hogy a betegekért megtartott istentisztelet az esztendő második hónapjában van megtartva. A

házasság hetében megkülönböztetett szeretettel vannak hívogatva a házaspárok a vasárnapi alkalomra. Elsősorban értük, nekik szól Isten szava és annak magyarázata.

Májusban Isten iránti hálaadással szól a köszönet a földi órállókért, az édesanyákért, a tanévnyitói és tanévzárói istentiszteletek pedig a diákokért könyörögnek. Lévé, hogy október az idősök hava,

ebben az őszi hónapban emlékezünk meg az idősekről. De nem feledkezünk el a fiatalokról sem, hiszen már hagyományt teremtünk abból, hogy nyáron istentiszteletet tartunk az ifjúságért, a gyermekekért, valamint a Remény énekkarért, hiszen tagjai fiatalok.

Idén, augusztus 27-én, különösen rendhagyó alkalom volt az ifjúsági istentisztelet; egyrészt azért, mert az óvodástól a felnőttig részt vállaltak a liturgiában, másrészt pedig azért, mert a gyülekezet énekkara jubilált. A *Zsolt 111,10* alapján szólt az igehirdetés, miszerint „A bölcsesség kezdete az Úr félelme. A józan eszűek mind eszerint élnek. Az ő dicsérete örökre megmarad.” A mennyei bölcsesség útját járva békeszeretőknek kell lennünk, nem részrehajlóaknak és képmutatóknak, de irgalommal és jó cselekedetekkel teljesnek!

Különleges élmény volt, hogy az istentisztelet valamennyi énekét a gyülekezet kántorának a felesége jelentette be, aki egyébként is az énekkar tagja. Az igeszakaszt az énekkar vezetője olvasta fel, az elő- és utóima hálaadását és kérését pedig alapiskolás gyermekek vitték az Úr színe elé. Az Úri imát egy óvodás vezette, ahogyan az adakozásra szóló felhívást is.

A hirdetések követően a gyermekek énekszóban tettek tanúbizonyságot Jézus szeretetéről. Hitvallóan zengett ajkukról az ének: „Száz juhocskám mind együtt legel...”

A Remény énekkar a szeretet erejéről tett bizonyosságot két énekkel. Végül a gyülekezet lelkésze (jelen sorok írója) hálát adott Istennek a Remény énekkarért, annak tagjaiért, azért, amiért immár tíz éve dicsőítik az Urat szolgálataikkal.

Legyen az Úré a dicsőség, amiért az ifjúságért közösen az ifjúsággal lehetett hálát adni Istennek!
Sándor Veronika

Egyházmegyei családi nap. Július 3-án Bátkában szervezték meg a gömői egyházmegyei családi napot. A Gömői Református Egyházmegyében hatodik alkalommal gyűltek össze a református családok, hogy közösségben és szórakozásban is Istent dicsőítve erősítsék egymást.

Tábor. 420 Kárpát-medencei középiskolás vett részt a XVIII. Magyar tanárok és diákok találkozója a Magyar Kálvárián elnevezésű táborban Sátoraljaiújhelyen. A tábort a Rákóczi Szövetség szervezi, a megnyitón, július 7-én jelen volt és beszédet mondott Fazekas László püspök is.

Évfordulós megemlékezés. Július 8-án ökumenikus istentisztelet zajlott a losonci református templomban a reformáció 500. évfordulója és Ráday Pál születésének 340. évfordulója alkalmából. Az istentiszteleten Bogárdi Szabó István dunameléki püspök és Milan Krivda, a Szlovákiai Evangélikus Egyház nyugati területének püspöke szolgált. A megemlékezés a temetőben Ráday Pál felújított kriptájának átadásával folytatódott. Az ünnepségen jelen volt Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök is, aki köszöntőt mondott a jeles ünnep alkalmából.

Szoboravatás. A Gombaszögi Nyári Tábor működtető Sine Metu polgári társulás táboruk nyitónapján, július 11-én a reformáció 500. és Tompa Mihály születésének 200. évfordulója alkalmából felavatta Tompa Mihály pap költő mellszobrát. Az ünnepségen jelen volt Hafenscher Károly, a Reformációi Emlékbizottság miniszteri biztosa, Fazekas László püspök és Nagy Ákos Róbert gömői esperes is. A szepességi

Kitüntették Molnár Jánost

A Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara idei tanévzáróján, június 24-én, Budapesten, a Károli Egyetem Támogatója Díjat vehette át Molnár János, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának oktatója.

Az egyetem vezetősége ezzel ismerte el és köszönte meg az SJE RTK első dékánjának, korábban a Calvin J. Teológiai Akadémia igazgatójának a magyar református lelkészképzésben végzett negyedszázados munkáját, s különösképpen azt a segítséget, amit a Károli Gáspár Egyetemnek nyújtott. A díjat Balla Péter professzor, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora és Zsengellér József professzor a KGE Hittudományi Kar dékánja adta át Molnár Jánosnak.

—sa—

Feketehegy-fürdőben 1888-ban az egykori vendég emlékére mellszobrot avattak, ami később eltűnt, csak a gránit talapzata és a kovacsoltvas kerítés maradt meg. A társulás erre az eredeti talapzatra készíttette el közadakozásból Éliás Ádám kassai szobrászművésszel a mellszobrot újból.

Üditő. Július 17-e és 21-e között zajlott a Firesz gyerektábora Pácinban, ahol a táborozók Ábrahám életével ismerkedhettek.

Csillagpont. Július 25-e és 29-e között már nyolcadik alkalommal szervezték meg a Csillagpont református ifjúsági találkozót, ezúttal Debrecenben. Egyházunk képviseletében szolgáltak a Firesz önkéntesei az imasátorral, Kiss Miklós örösi lelkipásztor, a Firesz elnöke áhítatot tartott, Tirpák István bési lelkipásztor pedig a rendezői stábnak volt a vezetője.

Előadás. Augusztus 23-án Az egyházak szerepe a magyar közösség életében címmel tartott előadást Fazekas László püspök a Petőfi Sándor Program keretében a ki-sebbségekben élőkhez segítőként érkező ösztöndíjas fiatalok részére Budapesten a Duna Palotában.

Magyar Napok. Augusztus 24-e és 27-e közt Wittenbergben Magyar Napok zajlottak a reformáció 500. évfordulója kapcsán, ahol a Reformációi Emlékbizottság és a Magyarországi Evangélikus Egyház meg-

SOLA SCHOLA NAP

Református énekes nagytalálkozó lesz október 21-én Rimaszombatban, melyre szeretettel várnak minden Sola Schola tagot, gyülekezeti kórustagot, de tulajdonképpen minden érdeklődőt.

A program:
11.00–13.00 regisztráció a Tompa Mihály Református Gimnáziumban
11.30–13.30 ebéd
14.00–14.45 próba a református templomban
15.00–16.30 zenés istentisztelet a re-

formátus templomban az érkezők közreműködésével

17.00 szeretetvendégség a templom előtti téren

A részvétel előzetes regisztrációhoz van kötve. Jelentkezni az egyhazzene@reformata.sk címen lehet.

hívásának eleget téve jelen volt egyházunk püspöke, Fazekas László és főgondnoka, Fekete Vince is. A megnyitón Balog Zoltán miniszter és a Sachsen-anhalti kerület miniszterelnöke és a helyi polgármester mondott ünnepi köszöntőt. A konferenciával, Dévai Bíró Mátyás, Leonhard Stöckel és Sylvester János emléktáblájának leleplezésével, a Lutherről 1927-ben készített némafilm levetítésével és még sok más egyébbel tarkított többnapos alkalom istentisztelettel zárult, amelyen Fabiny Tamás evangélikus püspök hirdette az igét.

A Pátria rádió református műsorai:

Szeptember 17-én Molnár János körtvélyesi lelkipásztor Anániás és Szafira esetét magyarázza.

Október 1-jén Nagy Ákos Róbert esperes, runyai lelkipásztor az apostolok elfogatásáról és csodálatos szabadulásukról szól igehirdetésében.

Október 15-én Szókéne Orémus Zsuzsanna harmaci lelkipásztor igehirdetésében arra világít rá, hogy mit tanácsolt Gamáliel a nagytanácsnak Péter és az apostolok ügyében, akik Jézus Krisztus nevében szóltak a néphez.

A Világosság egyházi műsort vasárnap 7.05-kor közvetíti a Pátria rádió, az ismétlésre másnap, hétfőn 13.05-kor kerül sor.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno. Cégbejegyzési szám: 00179191 Megjelenik havonta. Főszerkesztő: Fazekas László Szerkesztő: Kis Lucia Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: ksz@reformata.sk Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09